

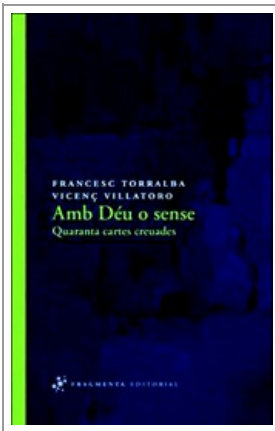
Amb Déu o sense. Quaranta cartes creuades

Per Francesc Torralba y Vicenç Villatoro
Publicat el 15 de juny de 2012

Francesc Torralba i Vicenç Villatoro

Ed. Fragmenta
Barcelona, 2012
352 pàgs.

Ignasi Moreta, editor de *Fragmenta*, explica l'origen d'aquest llibre així: «El llibre és fruit d'una invitació de *Fragmenta* a tots dos autors. Creiem absolutament necessari el diàleg entre creients i no creients, entre les religions i la cultura, i per això ens va semblar molt oportú un intercanvi epistolar entre dos intel·lectuals catalans del relleu de Torralba i Villatoro. A més, el diàleg que han sostingut no ha polaritzat només les idees al voltant de la fe, sinó que també ens permet veure la confrontació entre les eines discursives d'un filòsof i un escriptor, les d'un teòleg i un periodista. I també resulta enormement estimulant el fet que tots dos autors converteixen sovint l'epistolari en un dietari: en l'exposició oberta i desacomplexada dels viaranyos –interiors i exteriors– de la pròpia vida. És un singular exercici de despulament».

Ignasi Moreta, en el pròleg, també ens aclareix que l'encàrrec el va fer als dos protagonistes de les cartes creuades perquè ho trobava convenient per tal que aquest diàleg entre creients i no creients es fes a un alt nivell intel·lectual, tocant des de temes tan importants com la fe i l'agnosticisme, a les «qüestions últimes i penúltimes» de l'home; volia enfocar el món cultural-religiós des de les dues perspectives diferents, però sense que ells representessin oficialment cap institució específica. Va semblar adequat el gènere epistolar, com el més sincer i més íntim; i, al mateix temps que, amb aquest intercanvi, poguessin compartir vivències, conviccions, experiències sense caure en un monòleg tediós. L'editor volia dos intel·lectuals, denominats per Torralba «indagadors» de «dins i de fora de la fe», però que alhora resultessin creïbles per la seva manera d'exposar les diverses qüestions. L'editor els deixà una gran llibertat d'expressió, la qual cosa ha estat molt encertada, i la veritat és que ho ha aconseguit plenament, ja que l'obra es llegeix amb gust i amb un interès constant.

De la mateixa manera que en altres casos, també aquí, i potser arran de les activitats de *Atri dels Gentils*, s'ha volgut potenciar el diàleg entre un home creient i un agnòstic confés, per tal de confrontar les divergències i les convergències entre ells. I també per demostrar com aquest diàleg és possible quan entre els dialogants hi ha respecte i estimació mutus com es demostra al llarg del llibre. Tal és el cas d'en Francesc Torralba, filòsof i teòleg, i d'en Vicenç Villatoro, periodista, escriptor, professor, i actual director de l'Institut Ramon Llull, que acceptaren la invitació de l'Ignasi Moreta.

«Afortunadament –explica Villatoro–, la qüestió religiosa ha perdut la centralitat i virulència que havia arribat a tenir en el debat polític i social d'altres temps; no crec que hi hagi una gran col·lisió entre creients i agnòstics, sinó actituds més disteses, que poden anar del respecte a la ignorància d'aquest component». Francesc Torralba, professor a la Universitat Ramon Llull, també destaca que la possibilitat d'un tal diàleg és ara molt més constructiva, ja que s'ha facilitat en les últimes dècades pel fet d'acceptar que una gran majoria –tant de cristians com de no creients– han reconegut les seves limitacions a l'hora de cercar i explicar la veritat i d'indagar aquella part de veritat que es pot trobar en tots els que creiem que estan a la banda contrària. A més a més, ell parteix, com també ho fa Villatoro, de la bona voluntat dels interlocutors.

També això ha estat facilitat pel fet que el cristià s'ha desfet d'antigues intoleràncies, de prejudicis sense fonament, i alhora s'ha armat d'un veritable amor envers el proïsme i d'una fe més assenyada que mai. I també aital facilitat s'ha vist potenciada per un laïcisme no virulent: es parla, des de fa temps, d'un *laïcisme positiu* envers la religió, que és vista com una lliure i madura opció sobrenatural totalment acceptable. «No sóc partidari d'una cultura reactiva» –apunta Torralba–, «els catòlics hem de presentar el que creiem de manera clara i intel·ligible, prudent i raonable, sense perdre de vista que és una opció lliure i raonable». En efecte, com els papes Joan Pau II i Benet XVI han repetit sovint, la Fe sempre s'ha de presentar dins el context de la racionalitat, sense caure en el racionalisme. Torralba expressa també clarament que la fe és al mateix temps «un do rebut que desitgem comunicar a tothom». I per això, diu,

PARLEM DE

Ètica i moral

Índexs

Església

Família i societat

Llibres

Seccions de les revistes

Teologia

Vida cristiana

ARTICLES ONLINE

- Actualitat
- Anàlisis
- Panorama

REVISTA IMPRESA

Revista n° 42, gener-abril 2012

TITULARS

- Any de la fe
- Com es prepara a Catalunya l'Any de la fe. Ho expliquen els bisbes
- Indicacions pastorals per a l'Any de la fe
- La porta de la fe és sempre oberta
- Vitalitzar la fe mitjançant la pregària: Entrevista amb Jacques Philipp, autor d'espiritualitat

«és essencial trobar àmbits d'intersecció i cooperar activament en la construcció d'un món i d'una societat genuïnament humans». El conegut filòsof català, autor d'obres que han arribat molt bé al gran públic, s'ha trobat un «agnòstic amic de les religions», un amic d'aquells que, com succeeix amb en el cas de Vicenç Villatoro, són dialogants i s'allunyen d'una inútil, perjudicial i gratuïta confrontació. Encara que semblin unes frases fetes, cara a la galeria, un i l'altre afirmen: «Jo em considero un agnòstic amic de les religions, admirador de les religions» (Vicenç Villatoro). «Sóc un cristià escèptic; un cristià que cerca, que tracta d'entendre millor allò en què creu» (Francesc Torralba).

Un bon resum del contingut d'aquestes quaranta cartes, totes elles plenes de sensatesa, de bon humor, de pregonesa intel·lectual, de creixent amistat, és veure com aborden el sentit de l'existència humana, la visió de Déu —un Déu Creador o un déu creat per l'home—, com tracten el fet del sagrat i el profà enmig del món, com enfoquen els àmbits o espais de l'esfera religiosa i l'esfera pública i les seves relacions dins de la societat. També es tractava d'abordar el tema de la mort, el dol i el consol, que sovintegen en aquestes pàgines, ja que no podem oblidar que Vicenç Villatoro va perdre l'esposa farà poc més d'un any. Ells dos conversen sobre la bellesa com a camí de plenitud i perfecció, sobre una possible ètica sense Déu al costat de l'ètica revelada. Ambdós no deixen d'endinsar-se en el misteri del mal en el món i la llibertat humana en relació amb el bé i el mal. Es pregunten mútuament com transmetre els valors positius i les profundes conviccions als fills que naturalment estimen. Opinen sobre la presència exemplar de cristians i agnòstics en la vida i àmbits públics i sobre la capacitat, si és possible, de viure i sentir l'espiritualitat humana sense necessitat de la fe sobrenatural.

Les cartes manllevan alhora molts pensaments de Sòcrates, Sèneca, Lull, Tomàs d'Aquino, Pascal, Marx, Russell, Freud, Edith Stein, Maragall, Cohen, Comte-Sponville, Mounier, Levinàs, Machado, Simone Weil, Heidegger, i un llarg etcètera. Al mateix temps, les trobem plenes de suggeriments periodístics, d'experiències en el camp de l'educació, de records i experiències familiars entranyables, que s'enllacen amb altres afers quotidians viscuts durant el mig any de redacció. Aquesta és una de les característiques del llibre: els dos autors presenten, escriuen, sostenen les seves idees a través d'unes cartes que han anat escrivint des de llocs tan distants o diversos com han estat Morjovejo (Lleó), Matadepera i Martinet (Catalunya), Manacor (Mallorca) o bé aprofitant una estona de tren (Barcelona-Madrid), la qual cosa dona una gran naturalitat al llibre.

Durant la presentació del llibre, Vicenç Villatoro explicà que la importància d'aquesta obra rau en el fet que hom es preguntí pel «gran tema del segle XXI, és a dir, ¿com ens ho fem per viure junts, essent diferents?», un llibre, doncs, que ajudi també una mica a tots a fi de reflexionar sobre el que ell pensa realment sobre temes que mai no s'hauria aturat a considerar —sobre la vida i les creences— i que, amb l'amic Francesc, ha pogut descobrir. D'altra banda, Torralba assegurarà que no havia tractat Vicenç Villatoro de «cristià anònim» i esmentà les «cordials diferències tingudes» amb el conegut periodista, «resumides amb la pregunta ¿Estem sols o hi ha un Tu?», admetent que «a vegades l'altre et pot deixar sense arguments». També ressaltà el gènere epistolar, «gairebé decimonònic, en un entorn de presses», però que ha tingut un bon final amb un bon èxit pel que fa a lectors.

Recomano, doncs, la lectura pausada d'aquesta obra.

Josep Vall i Mundó

 Comparteix Enviar a un amic Subscriu-te Imprimeix aquest article

[Qui som?](#) [Hemeroteca](#) [Llibres](#) [Documents](#) [Subscripció](#) [Contactar](#)

TEMES D'AVUI

Designed by Prestigia Online